

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforening.no

Revmatologisk basis for tværfaglighet

Bente Danneskiold-Samsøe, Hans Lund, Kirsten Avlund, red

Klinisk reumatologi

for ergoterapeuter og fysioterapeuter. 796 s, tab, ill. København: Munksgaard, 2002.

Pris DKK 747

ISBN 87-628-0215-1

Denne danske læreboken er skrevet av forfattere fra et tværfaglig spekter, men med overvekt av leger, fysioterapeuter og ergoterapeuter.

Målgruppen er ergoterapeuter og fysioterapeuter i Danmark og

andre skandinaviske land. Boken egner seg også for leger eller sykepleiere som ønsker å sette seg inn i behandlingsmetoder eller kliniske fysio- eller ergoterapeutiske problemstillinger hos pasienter.

Mange kapitler dekker de aller fleste områder innen revmatologien som ergo- og fysioterapeuter kommer i berøring med. Hovedvekten legges på fysioterapeutiske aspekter, og det gjøres på en variert måte som også gir en doktor mye leseglede og nyttig kunnskap. Tabeller, figurer og illustrasjoner er for det meste relevante.

Bokens ønske om å være kunnskapsbasert har vært vanskelig å gjennomføre når mange av behandlingsmetodene fortsatt er empiriske. Dette kunne ha blitt motvirket gjennom kapitler om hvordan behandlingseffekter kan og bør dokumenteres innen fysioterapi og ergoterapi. Revmatologer gjør i dag store anstrengelser for å dokumentere behandlingseffekter eller sykdomsforløpet hos revmatikere. At det legges lite vekt på den medikamentelle behandlingen, er greit med henblikk på målgruppen. Ved siden av en kort oversikt over tradisjonelle medikamentelle behandlingsvalg, nevnes den dramatiske utviklingen i behandlingmuligheter med biologiske agens bare med få avsnitt. Mer fakta hadde vært viktig her fordi også fysioterapeuter og ergoterapeuter møter pasienter som har respondert gunstig på slik behandling.

Går man noe i dybden, ser man at det finnes en del ikke oppdaterte epidemiologiske data. I kapitlet om revmatoid artritt,

angis det for eksempel feilaktig at leddgikt typisk oppstår i alderen 30–60 år, eller at amyloidose er en relativt hyppig ekstraartikulær manifestasjon av revmatoid artritt.

I den omfattende boken er det funnet plass til noen spesialiteter, for eksempel et kapittel om torturofre. Psykologiske forhold ved muskel- og skjelettsykdommer eller ved rehabilitering tas opp og behandles på en ryddig måte. Det etterlyses mer plass til vekstområdet bildediagnostikk, som MR og ultralyd, hvor Danmark har bidratt med mye de siste årene.

Det finnes i dag lite utvalg i revmatologisk læreboklitteratur som er relevant for tværfaglig klinisk helsepersonell. Denne boken er derfor et nyttig supplement.

Till Uhlig

Nasjonalt revmatologisk rehabiliterings- og kompetansesenter
Diakonhjemmet sykehus

Om finske helter

Helge Eivind Torp

Helter i dåd og død på finsk jord

92 s, ill. Vallset: Oplandske Bokforlag, 2002.

Pris NOK 120

ISBN 82-7518-098-8

Mange eldre kolleger vil nok huske finlands-krigen i 1939–40, med innsamlinger av ryggsekker og vinterklær, de voksnes alvorlige ansikter og høytlesning fra Runebergs *Fänrik Ståls Sagner*. For noen kom Johan Ludvig

Runeberg (1804–77) og Finland til å spille en særlig rolle. En av disse er den pensjonerte overlege Helge Eivind Torp på Hedmarken.

Han har nå gitt ut en liten bok med biografiske skisser av sine finske helter, fra von Döbeln og Sandels hos Runeberg til Eugen Schaumann og Mannerheim. Forfatteren har på denne måten søkt å reise et lite minnesmerke over dem som var viktige for ham den gang han som ung lå tuberkulose- og polioinvalidisert.

Boken er kanskje ikke noe litterært mesterverk. Den kan virke noe privat, og den er ikke alltid like gjennomarbeidet. Imidlertid minner boken vår tid om hvor

viktig det er for et funksjonshemmet og sengelent ungt menneske å ha idealer og aktivt bruke dem for å overleve og komme videre i livet. Det er i denne sammenheng man vil kunne ha nytte av å lese en slik bok.

Hans Petter Schjønby

Helseavdelingen
Fylkesmannen i Hedmark

En og en er to

Alessandra Piontelli

Twins

From fetus to child. 244 s, ill. London:

Routledge, 2002. Pris GBP 17

ISBN 0-415-26227-5

Boken presenterer en grundig, godt planlagt longitudinell studie av 30 tvillingpar fra fosterlivet gjennom de første barneårene. Ultralydundersøkelser og videofotografering var et nødvendig hjelpemiddel i den første

del av studien, hjemmebesøk og fotografering senere. Andre enn forfatteren deltok, det var parallelle vurderinger av psykolog uten kjennskap til det som var observert i fosterlivet.

Selv om tvillingene vokser frem i den samme livmor, er ikke miljøet likt. Det er ikke slik at de eneggede først møter forskjellig miljø etter fødselen, det gjør de så snart zygoten har delt seg. Som forfatteren sier det, kommer ingen ut av livmoren som en blåkopi av den andre. Studiene av de toeggede versus de eneggede, de monochoriale versus de dichoriale, gir spennende lesing og ny innsikt i en komplisert biologisk prosess. Etter fødselen er det ikke bare omgivelsene som former tvillingene, de former fra dag en også omgivelsene.

Dette er en imponerende, vel undersøkt og godt skrevet bok med et flott, tidvis rørende, bildemateriale. Den gir innsikt i hvilke kompliserte biologiske, sosiale og psykologiske prosesser som former tvillingene. Hvorfor er de så like, hvorfor så forskjellige?

Boken gir en grundig fremstilling, ikke bare av tvillinger, men av fosterliv og nyfødtliv generelt. Lesingen har vært en glede. Min entusiasme kunne godt ta seg en